

162. Lauantaina 17 päivänä joulukuuta 1994

kello 14.50

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus laiksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa 6163

Hallituksen esitys n:o 335
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 92

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Paakkinen.

Nimihuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi
ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysis-
tuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Ehdotus laiksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 335
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 92

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 92.

Keskustelu:

Ed. Jansson: Värderade talman, arvoisa rouva puhemies! Den som läst detta lagförslag kan säkert fråga sig att varför stiftar man en lag som säger att en lag skall gälla? Paragraf 1 lyder: "På försäljning och annan överföring av varor från landskapet Åland till övriga delar av landet och försäljning från övriga delar av landet till landskapet Åland tillämpas de stadganden i mervärdesskattelagen som gäller försäljning av varor och tjänster i Finland." — Sjis kysymys kuuluu: Minkähän takia pitää säätää laki, joka kertoo, että laki on voimassa?

Jag skall besvara frågan. — Annan vastausen.

Jo, det beror på att Finland och Åland ansluter sig till EU. I anslutningsfördraget mellan Finland och EU:s medlemsländer bestämde parterna i ett speciellt protokoll, protokoll nr 2 till anslutningsfördraget, att Åland stannar utanför tillämpningen av de EG-bestämmelser som avser en harmonisering av den lagstiftning i medlemsstaterna som gäller omsättningskatter och acciser samt andra former av indirekt beskattning. Med andra ord, Åland står utanför EG:s skatteunion men är medlem av tullunionen och tillhör dess tullområde. Därför föreslår regeringen efter en lång och komplicerad beredning att en lag stiftas som säger att en lag eller egentligen två lagar, mervärdesskattelagen och ett stort antal accislagar, skall gälla på Åland.

Risken med det här förslaget är, som noterades redan igår under denna snabba remissbehandling, att anslutningen och framför allt detta Ålandsprotokoll kan göra mera skada än nytta och då har någonting misslyckats. Jag hoppas att vi skall lyckas lösa de här problemen. Annars är framtiden speciellt för Ålands del i relation till EU och dess skattunion ytterst oklar. Faktum är att stora problem också kan uppstå i fråga om handeln mellan Åland och övriga EU förutom Fin-

land. Det finns inte tid att gå in på mera detaljer nu. Statsutskottet har givit ett betänkande och det är det som är föremål för behandling. Statsutskottet föreslår att lagen skall godkännas i oförändrad form men har synpunkter på framtiden och det är just det jag också s.a.s. vill peka på. Det är nu framtiden det handlar om och hur vi kan hantera de problem som framtiden för med sig.

Arvoisa rouva puhemies! Tuskallisen, mutta ripeän käsittelyn jälkeen valtiovarainvaliokunta puoltaa tämän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Käsittelyn alla on laki arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä suhteissa. Valiokunta on kiitettävällä tavalla perehtynyt esitykseen ja siihen liittyviin ongelmiin, jotka esityksen avulla yritetään ratkaista. Valiokunta lausuikin, että se pitää erittäin tärkeänä, että hallitus huolehtii siitä, että kauppa Ahvenanmaan ja muun EU-alueen välillä sujuu häiriötöntä ja mahdollisimman joustavasti. Edelleen valiokunta pitää tärkeänä, tällä kertaa ei erittäin tärkeänä vaan tärkeänä, että hallitus toimillaan edesauttaa tax-free-kaupan jatkumista. Tämän johdosta odotan myös hallituksen taholta ripeitä otteita EU:hun mennessämme, jottei ns. Ahvenanmaan pöytäkirjasta seuraa enemmän haittaa kuin hyötyä.

Ed. Ala-Nissilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Janssonin puheenvuoron johdosta haluan erityisesti todeta sen, että tämä asia on tärkeä paitsi Ahvenanmaan elinkeinoelämän kannalta myös koko Suomen liikenteen kannalta. Nythän ovat erityisesti tietysti Turku ja Naantali hyvin keskeisiä paikkakuntia, minne suuntautuu liikennettä Ruotsin ja Suomen välillä.

Toisaalta vielä laajemmin ottaen tämä väylä on osa eurooppalaista ja pohjoismaista tieyhteyttä tai tiekäytävää Norjan, Suomen ja Ruotsin välillä. Näin ollen verovapaus, joka liittyy tax-free-myyntiin, on yksi edellytys tämän toiminnan kehitykselle ja jatkumiselle. Nythän tässä voisi olla jopa sellainen tilanne, että EU-jäsenyysoloissa voisi Suomen ja Ahvenanmaan välilläkin säilyä verovapaus. Siihen ei ehkä ole tarvetta mennä, koska liikennettä on niin vähän, mutta aivan välttämätöntä on, että vuoden 1999 jälkeen Suomessa saataisiin jatkumaan tax-free myynti, koska se on Suomen liikenne-edellytysten ja Ahvenanmaan elinkeinoelämän kannalta hyvin oleellinen tekijä.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Kyseessä on erittäin suuria asia Ahvenanmaan ja Ahvenanmaan tulevaisuuden kannalta. Valitettavasti asia on jouduttu aika kiireellä käsittelemään. Hallitus antoi esityksen eilen, ja se lähetettiin eilen illalla myöhään valtiovarainvaliokuntaan käsittelyä varten. Asiantuntijoilta olemme voineet kuulla ja todeta, että asia on äärimmäisen sekava ja varmasti vaatii hallitukseltakin aika paljon pohdintaa jatkossa siitä, miten Ahvenanmaan aseman suhteen tulisi menetellä. Meillä oli tilaisuus keskustella varsin pitkään myös pääministeri Ahon kanssa tänään, kun häntä kuulumme asiantuntijana. Saimme häneltä selvät vakuutukset siinä suhteessa, että tarkoitus on pyrkiä turvaamaan Ahvenanmaan asema sellaisena, että verovapaa laivaliikenne voi jatkua Ahvenanmaalta Suomen alueen ulkopuolelle myös tulevaisuudessa.

Varsin pitkään keskustelimme siitä, miten tämä mietintöön muotoillaan. Voi sanoa, että olemme varsin tyytyväisiä lopputulokseen sikäli, että siellä selvästi todetaan, että nyt kun vuodenvaihteessa Ahvenanmaa muualta kuin Suomesta katsottuna katsotaan EU:n ulkopuoliseksi alueeksi, se aiheuttaa melkoisia hankaluuksia kaupan tekniikalle, ja tietysti nämä seikat täytyy tullihallinnon ja muidenkin viranomaisten ottaa asianmukaisesti huomioon ja pyrkiä helpottamaan ahvenanmaalaisten kaupankäyntimahdollisuuksia mahdollisimman joustavin menettelyin.

Toinen asia on tax-free-kaupan jatkuminen. Siinä suhteessa keskeinen kysymys EU-jäsenyys-sopimuksessa Ahvenanmaan kannalta oli se, että tax-free-myynti voi jatkua. Nyt kuitenkin ollaan siinä tilanteessa, että tälle asemalle ollaan asettamassa rajoituksia nimenomaan Suomen ja Ahvenanmaan välisissä suhteissa. Tärkeätä on se, että valtiovalta tässä yhteydessä sitoutuu siihen, että niistä alkuperäisistä lupauksista, mitä Ahvenanmaalle on annettu, pidetään jatkossa kiinni.

Mielestäni on tärkeätä, että Ahvenanmaan asemaa Suomen osana EU-jäsenyydessä aika perusteellisestikin hallituksessa harkitaan ja että yhteistyö Ahvenanmaan hallinnon kanssa tässä asiassa sujuisi mahdollisimman hyvin, jotta maan ja valtakunnan tavoitteet voisivat olla yhden suuntaisia.

Ed. Jansson: Arvoisa rouva puhemies! Ihan niin kuin ed. Ala-Nissilä kertoi, jopa ulkoasiainvaliokunta tähdensi nk. Ahvenanmaan pöytäkirjan tärkeyttä kehitellessämme maamme vientiteollisuutta ja liikenteellisiä olojamme.

Tästä eduskunta on jo tehnyt päätöksen. Sen takia olisin myös odottanut, että esimerkiksi ed. Rönholmilla, joka on kotoisin merkittävästä kaupungista eli Naantalista, jolla on myös merkittävä liikenne länteen päin Ahvenanmaan kautta, olisi hyödylliset näkökohdat tässä asiassa. Toivon, että minkälaiset hallitukset jatkossa ovatkaan, ne ottaisivat tämän asian erittäin vakavasti ja toimisivat aivan kuten valtiovarainvaliokunta tänään on lausunut.

Ed. Rönholm: Rouva puhemies! Voin vakuuttaa Ahvenanmaan edustajalle Gunnar Janssonille, että mikäli minusta on kiinni tai edustamastani ryhmästä, varmaankin Ahvenanmaan asia tulee hoidettua niin täällä kuin muualsakin, niin että ahvenanmaalaiset saavat vähintäänkin oikeudenmukaisen kohtelun. On luonnollisesti tärkeätä, että eduskunta kirjoittaa selkeästi nuotit Ahvenanmaan tulevaa kehitystä varten. Sen vuoksi me pidämme varmasti kiinni siitä, jos niin onnellisesti kävisi, että tästä oppositioasemasta siirtyisimme hallitusvastuuseen, että Ahvenanmaan asema tuli turvatuksi ja sitä kautta myös, niin kuin ed. Janssonin totesi, nämä

tärkeät vientiteollisuuden ja liikenteen edut tulisivat hoidetuiksi.

Omalta kohdaltani voisin sanoa, että luultavasti vähintäänkin yhtä aikaisessa vaiheessa kuin ed. Jansson, olen tähän asiaan aikoinaan kiinnittänyt huomiota, sen puolesta monessa yhteydessä puhunut ja aion sitä myös jatkaa, niin että terveisiä vain ahvenanmaalaisille.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.15.

Täysistunto lopetetaan kello 15.05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

